

För att fira och utvärdera slutförandet av sitt tioåriga arbete med att göra om sina basutställningar inbjöd Tropenmuseum ca 40 gäster till konferensen *Tropenmuseum for a change*. Före detta utställningsledare (numera professor i politisk historia) Susan Legêne presenterade idéerna bakom museets nya gallerier och under några timmar var alla intendenterna utplacerade i sina utställningsdelar för att presentera dem och svara på frågor. Tropen positionerade sig mellan Världskulturmuseet och Quai Branly. Världskulturmuseet utgår inte från samlingarna, Quai Branly struntar i koloniala dimensioner. Tropen vill vara en gyllene medelväg, menade man.

Därefter hölls en samlad paneldiskussion med Dokumenta 11-curatorn, poeten, skribenten och kritikern Okwui Enwezor, museolog Henrietta Lidchi, ledare för Department of World Cultures vid National Museums Scotland och konsthistorieprofessor Jyotindra Jain från School of Arts and Aesthetics vid Jawaharlal Nehru Universtiy i Dehli vid bordet. Överlag var de väldigt kritiska till möjligheten att ställa ut världen, Själv viljan att vara heltäckande som hela tiden finns kvar genom alla omgörningar är kanske grundproblemet. Man kan inte visa vad Indien är på några få hundra kvadratmeter. Det blir i alla delar ett stort glapp mellan samlingarnas koloniala fokus och samtiden som gestaltas av konst. 1960- och 70-talens omvandlingar i andra delar av världen finns aldrig med i etnografiska utställningar. Men om man lämnar regional indelning riskerar man att skapa en multikulturell soppa där bara det förment allmänmänskliga får plats, kulturell specificitet försvinner. Alla överens om att enda vägen är att museer preciserar och begränsar sina anspråk. Bara en detaljskildring kan bygga på kunskap. Den nivå av generalisering som en heltäckande ambition kräver kan aldrig bli kunskapsburen.

Denna stora paneldiskussion följdes dagen efter av mindre work shops kring teman Museum discourse, Social discourse, Presentation discourse och Collection discourse. Jag deltog i diskussionen om sociala frågor och samlingsfrågor.

Social discourse

Diskussionen handlade om museets sociala roll. Enligt ICOM definieras museum som 'a service to society'. Hur ska ett museum som Tropen dela med sig av sin traditionella auktoritet utan att uppge ansvaret för kunskap om omvärlden? Alla tyckte att de avdelningar av utställningen som täckte deras egen del av världen var paternalistisk. Det samhälle man vänder sig till är fortfarande majoritetssamhället. Många påpekade att museet inte alltför starkt bör drivas av en egen agenda, snarare bör man bjuda in folk att skapa sin egen mening. Inte fråga: vad vill vi säga, utan vad vill vi betyda. För att göra det måste fler kontroverser bli synliga i utställningar och verksamhet. Inte släta ut meningsskiljaktigheter i den färdiga produkten, snarare bygga kring dem för att öppna en möjlighet för besökaren att finna en egen position, inte bara konfronteras med förment objektiv kunskap. Istället för att bygga på en kunskapsauktoritet bör museer bygga på en autenticitet i sin röst; anknyta till minnen, till olika minnen av samma historia. Museer måste också inse att det finns många sociala aktörer, inte försöka göra allt, vissa community stärkande aktiviteter och integrationsambitioner kanske hellre bör ske i andra forum. Etnografiska museer blir gärna multikulturella, men multikulturalism är en konservativ idé om skilda kulturer och entydiga identiteter. Måste lämna detta för att kunna vara inkluderande och fylla en social roll i ett samtida samhälle. Annars blir också den koloniala historien ett sorterande i offer och förövar där alla i majoritetssamhället otillbörligt skrivs in som lika delaktiga i denna historia. Det döljer klasskillnader i bägge ändar.

Collection discourse

Vad bör man samla idag? Hur relevant är museets samlingar för det man idag vill berätta? Är samlingarna mål eller medel? Hälften av Tropens samlingar är från perioden efter 1950. Mycket av detta insamlat inom ramen för ett moderniseringsparadigm. Idag vill man samla mer samtidskonst och intangible heritage. Denna diskussion blev mer ofokuserad. Alla överens om att man inte kan samla med en generaliserande vilja att visa världen. Det generella blir alltid stereotyp. Samlingarna tenderar att alltid berätta mer om insamlingsparadigmet än om världen vid den tid då föremålen samlades. Om etnografiska museer börjar samla samtida konst från andra världsdelar ger man konstmuseer en ursäkt att inte göra det, men samtida konst har mer med

konstkanon än etnografisk kanon att göra. Bör vara främst på konstmuseum. Kan aldrig samla för att göra dioramiska presentationer av länder, kulturer, världsdelar. Måste vara mer specifika, samla för att visa en specifik aspekt, som möjligen kan sätta igång tankar om det generella. Även om mycket kritik mot samlandets potential framfördes var det ändå för mig slående hur omöjligt att tänka sig det var för majoriteten att museer inte främst visar det man har i sina samlingar, att man måste låta samlingarna styra vad man kan tematisera och visa.